

5.07.2024

Tysk regering reddet, men ikke langtidssikret

Efter hårde forhandlinger er den tyske regering blevet enig om et budget. Regeringskrisen udeblev altså - men problemerne består og kommer også til at påvirke fremtidige regeringer.

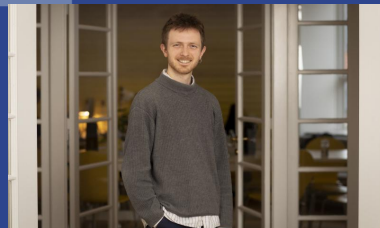
Skrevet af

Mads Jedzini

📞 +45 71 74 45 42

✉️ mads@thinkeuropa.dk

Kontakt

Mads Jedzini

📞 +45 71 74 45 42

✉️ mads@thinkeuropa.dk

Det lykkedes. Den tyske finanslov står, regeringen overlever, og kansleren kan nå til Tysklands kamp mod Spanien. Efter mange måneders hårde forhandlinger er de tre parter i den tyske trafiklysregering – det socialdemokratiske SPD, det liberale FDP og De Grønne – lykkedes med at vedtage et budget for 2025.

Det i sig selv er en sejr. Mange havde frygtet, at hvis budgetforhandlingerne brød sammen, ville regeringen bryde sammen, og kansleren ville være nødt til at udløse et nyvalg.

Så vidt kom det ikke – i første omgang. Det er godt nyt for Europa. Et tysk nyvalg i utide ville skabe endnu mere forvirring og ustabilitet i et valgår, hvor europæerne kan se frem til et politisk lammet Frankrig og muligvis en ny præsident Trump i Det Hvide Hus.

På den facon skaber budgetkompromisset en kærkommen forudsigelighed i tysk politik. Men budgettet er næppe mere end en punkteret redningsvest, for uenigheden om kursen blandt regeringspartierne består.

Et sikkerhedsbudget

Overordnet set kan den tyske regering godt være tilfreds med, at der er landet et budget. Et nyvalg ville ifølge de nyeste meningsmålinger have betydet en afklapsning af alle tre regeringspartier, så her kan man ånde lettet op. Regeringen kan også være tilfreds med det faktum, at der rent faktisk er landet et kompromis. Det viser, at regeringen er handlekraftig og ansvarlig, som viceformanden for SPD's parlamentariske gruppe, Dirk Wiese, udtrykte det.[\[1\]](#)

Og det var da også netop det hensyn – stabilitet og ansvarlighed i en urolig verden – der er den helt store overskrift for budgettet, der skal drøftes i Forbundsdagen i midten af september og derefter vedtages formelt i november eller december. De tre repræsentanter for regeringen understregede alle på hver deres måde, at det nye budget skaber stabilitet og sikkerhed i en tid med uro.

Kansler Scholz (SPD) understregede, at Tyskland ikke kan tillade sig at vende sig indad i en tid med krig i Ukraine, klimaforandringer, irregulær migration, højrepopulistiske landvindinger samt økonomiske og samfundsmæssige forandringer. Det er vigtigt, betonedes kansleren, at Tyskland bliver et "stabilitetsanker".

┌ Hug en hæl og klip en tå

Om partierne er lige tilfredse med indholdet af kompromisset, er mere tvivlsomt. De liberale kan være godt tilfredse med, at budgettet overholder gældsbremsens forskrifter. Af hensyn til renteudgifter og tilliden til institutionerne er det den rigtige beslutning at overholde gældsbremsen, som finansminister Christian Lindner (FDP) udtrykte det. Også derfor var man nødt til at "vende hver en sten" for at finde områder at spare, fremhævede Lindner.

Imidlertid var De Grønnes Katharina Dröge ikke sen til at rette kritik af finansminister Christian Lindner: Det er "ikke en fornuftig prioritering at sætte gældsbremsen over sikkerhed og forsvar," lød kritikken.

Samtidig kan partierne generelt set være tilfredse med den vækstpakke, som de fremlagde samtidig med budgetforslaget. Gennem skattefradrag, forskningsfradrag, nedbringelse af bureaukratiet og en udvidelse af arbejdsudbuddet skal pakken sætte gang i en skrantende tysk økonomi. Det er politisk intelligent, for det viser, at regeringen har overskud til at hæve sig op over nørkleriet i budgetforhandlingerne og udstikke en kurs for det fremtidige samarbejde.

Om pakken leverer den impuls, som økonomien har brug for, må tiden vise. Tiltagene er af ret begrænset omfang og ligner mere en justering af arbejdsmarkedets funktionsbetingelser her-og-nu end en egentlig målrettet stimulering af økonomien.

Samtidig kan særligt SPD få vanskeligt ved at forklare, hvordan den ene hånd giver skattelettelser, mens den anden strammer skruen på de sociale ydelser. SPD bløder i forvejen stemmer til AfD og det nye venstre-konservative BSW, så partiet kan komme under pres fra både højre og venstre.

┌ Forsvarets fremtid er usikker

Budgettet rejser dog også en række spørgsmål. For det første skabes ingen klarhed over de forsvarspolitiske forhold. Ganske vist understregede kansleren, at Tyskland med det nuværende budget fortsat lever op til NATO-målet – også efter 2028, hvor den nuværende særfinansiering udløber. Mere konkret blev det dog ikke: Det er fortsat uvist, hvordan Tyskland i 2028 vil nå op på de €80 mia., der er nødvendige for at leve op til NATO's krav. Adspurgt om finansieringen sagde Scholz blot, at det ville man finde en løsning på.

Det har også vakt opsigt, at forsvarsministeriet tilsyneladende må klare sig med langt færre midler, end forsvarsminister Pistorius (SPD) havde bedt om. I stedet for de knap €7 mia., som Pistorius havde bedt om, må han nøjes med knap €1,2 mia. [2] Det er en udtalt bekymring, at de penge ikke vil række til en oprustning af forsvaret, men derimod blot vil dække stigende løn- og driftsomkostninger.

Samtidig har regeringen på forsvarsområdet måttet jonglere med bogføringen for at få pengene til at passe. Regeringen har *bestilt* forsvarsmateriel og stillet en statslig garanti for indkøbet, men har ikke *betalt* for det endnu. På den måde tæller budgetposten ikke med i det nuværende budget, men udskydes til et senere tidspunkt.

Fordi der er valg i senest oktober 2025, betyder det *de facto*, at finansieringen af disse ekstra forsvarsudgifter kommer til at lande på skrivebordet hos en ny regering. Det understreger, at de heftige uenigheder om Tysklands finansiering af det voksende udgiftspres på ingen måde slutter med den nuværende regering – tværtimod vil spørgsmålet om gældsbremse, prioriteringer og investeringer også være en betydningsfuld dagsorden for kommende tyske regeringer, uanset partifarve.

På den måde er det godt, at Tyskland nu har et budget. Det skaber klarhed om både de politiske og de økonomiske forhold i Europas vigtigste land, og det er vigtigt i en tid med megen politisk usikkerhed. På den anden side er der fortsat mange uafklarede spørgsmål, og det er ikke usandsynligt, at man ved næste års budgetforhandlinger kommer til at stå med præcis de samme udfordringer – også selvom regeringen kan være blevet udskiftet.

[1] <https://www.tagesschau.de/inland/innenpolitik/haushalt-einigung-ampel-100.html>

[2] <https://www.bild.de/politik/bild-exklusiv-pistorius-verliert-heftigen-milliarden-poker-66868c80db78b242a127ab2d>